

แนวทางการวิจารณ์และประเมินการฝึกพูดแบบเตรียมตัว

บทที่ 10 การพูดปลุกใจ

ประเด็นที่พิจารณา	ดี (เกินเกณฑ์)	พอใช้ (ผ่านเกณฑ์)	ต้องปรับปรุง (ตกเกณฑ์)
ทักษะเบื้องต้น :			
1. การแต่งกาย (เสื้อผ้า, รองเท้า, เครื่องประดับ...)	สะอาด, เรียบร้อย, สุภาพ ตามหลักสากล เหมาะสมกับตัวผู้พูด, โอกาส และสถานที่	สะอาด, เรียบร้อยพอควร ไม่ค่อยเหมาะกับโอกาสและสถานที่ แต่ยังพออนุโลมได้	ไม่เรียบร้อยหรือไม่สุภาพ ไม่เหมาะสมกับการปรากฏกายต่อที่ชุมชน (ดูขัดตา)
2. การปรากฏกาย	เข้าสู่ตำแหน่งสง่าผ่าเผย, ทักถูกต้องครบถ้วน, ยืนตัวตรง มีอวาทะ	เข้าสู่ตำแหน่งสง่าพอควร, ทักถูกต้อง, ยืนตัวตรง มือวางแทน, ปรับไม้ค้ำครั้งเดียว	เข้าสู่ตำแหน่งไม่ค่อยมั่นใจ, ทักครบถ้วน, ยืนค้อมตัว พักขาหรือเท้าแทน, จับไม้ค้ำบ่อย
3. อากาการประหม่า	ไม่สามารถสังเกตเห็นเลย ตลอดการพูด	สังเกตเห็นในบางช่วงแต่ไม่รบกวนการพูดมากนัก	สังเกตเห็นเกือบตลอดเวลา และมีมากจนรบกวนการพูด
4. ลักษณะโครงสร้างของสุนทรพจน์	แบ่งการพูดเป็นคำนำ เนื้อหา และสรุปชัดเจน, จัดเวลาให้แต่ละส่วนอย่างเหมาะสม, ทั้ง 3 ส่วนสอดคล้องกัน	โครงสร้างชัดเจนพอควร ยังพอจะเห็นคำนำและบทสรุป, คำนำหรือบทสรุปยาวหรือสั้นไป, ทั้ง 3 ส่วนสอดคล้องกัน	ไม่มีโครงสร้าง, ขาดคำนำหรือขาดบทสรุป, โครงสร้างทั้ง 3 ส่วนมีส่วนใดส่วนหนึ่งไม่สอดคล้องกัน
5. ลักษณะการใช้ภาษาการประกอบารพูด	ใช้ได้เหมาะสมและเหมาะสม-เจาะ, ดูเป็นธรรมชาติ, เน้นย้ำหรือแสดงภาพพจน์ได้ดี	ใช้พอสมควร, อาจดูไม่ค่อยเป็นธรรมชาติ แต่เน้นย้ำหรือแสดงภาพพจน์ได้ดี	ไม่ใช้เลยหรือใช้มากจนสับสนไม่สอดคล้องกัน เนื้อหา, ดูไม่เป็นธรรมชาติ
6. คุณภาพของเสียงและจังหวะการพูด	ปรับระดับทึม-แหลม, พลังดัง-เบา, อัตราเร็ว-ช้า, ทั้งจังหวะหยุดและเน้นคำได้ดี	ส่วนใหญ่ใช้พลังและระดับเสียงได้ค่อนข้างดี ความเร็วและจังหวะพอเหมาะ	ใช้เสียงโทนเดียวหรือดังกัง, ปรับเร็วช้าไม่เหมาะสม จังหวะหยุดหรือเน้นคำผิดพลาด
7. การกวาด/สบตา	ทั่วถึงทั้งห้องและตลอดเวลา, ดูเป็นธรรมชาติ	สบตาผู้ฟังตลอด แต่อาจยังไม่ทั่วถึง	ไม่ค่อยสบตา หรือมองอยู่จุดเดียว
8. ความกระจำจชัดของเนื้อหา	เนื้อหาฟังเข้าใจและติดตามได้ง่าย ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่สับสนหรือไม่คลุมเครือ	เนื้อหาส่วนใหญ่เข้าใจง่ายไม่สับสน จะมีจุดที่คลุมเครือบ้างในส่วนไม่สำคัญ	ยังมีความคลุมเครือและสับสนอยู่บ้าง บ้างช่วงยังใช้ภาษาที่ซับซ้อนเข้าใจยาก
ทักษะตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายประจำบท (ลักษณะสำคัญที่ต้องให้ความสนใจและวิจารณ์) :			
9. การเลือกเรื่องตามวัตถุประสงค์	เนื้อหาเหมาะต่อการพูดบทนี้อย่างเห็นได้ชัด	เนื้อหาไม่ค่อยเอื้อต่อการพูดบทนี้แต่ยังพอใช้ได้	เนื้อหาไม่เอื้ออำนวยให้ฝึกใช้ทักษะตามวัตถุประสงค์บท
10. หลักและวิธีการในการปลุกใจ *	เลือกใช้วิธีการอย่างหลากหลายผสมผสานจนเกิดผลสำเร็จในการปลุกใจชัดเจน	เลือกใช้วิธีการปลุกใจอย่างใดอย่างหนึ่ง อย่างไม่ประสบความสำเร็จพอสมควรในการปลุกใจ	ไม่ได้ใช้วิธีการใดๆ ที่เสนอแนะไว้ตามคู่มือ พูดไปเรื่อยๆ โดยไม่มีหลักการใดๆ
11. ประสิทธิภาพของการนำเสนอ	นำเสนอเหตุผล หลักฐานและตัวอย่างที่ชัดเจน ลึกซึ้ง ชวนให้เชื่อถือและปลุกใจได้	ได้พยายามเสนอเหตุผล หลักฐาน และตัวอย่าง แต่อาจไม่ลึกซึ้งพอหรือมีน้อยเกินไป	ไม่มีเหตุผล หลักฐาน หรือตัวอย่างที่จะสนับสนุน หรือมีน้อยจนปรับเปลี่ยนใจไม่ได้

หมายเหตุ * หลักและวิธีการในการพูดปลุกใจ ได้แก่ การให้ความจริงที่ไม่เคยรู้หรือคิดมาก่อน, การกระตุ้นความใฝ่ฝันและปรารถนาอันล้ำลึก, การทำให้เข้าใจและยอมรับในสถานการณ์ และการสร้างอารมณ์สะท้อนใจอย่างรุนแรง รายละเอียดดูจากหนังสือ "คู่มือฝึกพูด" ของสโมสรฯ

ประเด็นที่พิจารณา	ดี (เกินเกณฑ์)	พอใช้ (ผ่านเกณฑ์)	ต้องปรับปรุง (ตกเกณฑ์)
12. กลวิธีและความสำเร็จในการพูด	ใช้เรื่องราวหรือให้แง่คิดสอดแทรกในเนื้อหาอย่างเหมาะสม จนสามารถปรับเปลี่ยนสภาพจิตใจผู้ฟังเป็นอย่างดี	สอดแทรกเรื่องราวและให้แง่ที่กระทบจิตใจผู้ฟังได้ดีพอควร จนผู้ฟังมีจิตใจโอนเอียงไปตามผู้พูดในระดับพอใช้ได้	เรื่องราวหรือแง่คิดที่นำมาสอดแทรกยังไม่ค่อยเหมาะสมหรือยังไม่กระทบจิตใจผู้ฟังพอที่จะโอนเอียงไปตามได้
13. ความเชื่อมั่นของผู้พูดที่มีต่อหัวข้อการปลุกใจ	สังเกตเห็นความเชื่อมั่นที่มีต่อประเด็นนั้นอย่างชัดเจน ไม่ลังเล และหนักแน่น	ไม่อาจสังเกตเห็นความเชื่อมั่นอย่างชัดเจน รู้สึกเฉยๆ ต่อประเด็นที่นำมาปลุกใจ	สังเกตเห็นความลังเล ไม่แน่ใจในประเด็นที่นำมาปลุกใจ จนไม่อาจเปลี่ยนใจผู้ฟังได้
ทักษะเพิ่มเติม (พิจารณาประกอบการวิจารณ์แต่ไม่ใช่ประเด็นสำคัญตามบทพูด) :			
14. ลักษณะการพูดและคำฟุ่มเฟือย	พูดแบบเป็นธรรมชาติ, ไม่มีคำฟุ่มเฟือยใดๆ เลย	พูดแบบท่องจำมาพูด, มีคำฟุ่มเฟือยบ้างเล็กน้อย	พูดแบบอ่านบท, เห็นคำฟุ่มเฟือยอย่างชัดเจน(มาก)
15. ความราบรื่นในการพูด	พูดพริ้งพริ้ว, ไม่ติดขัด, ไม่ลืมนเนื้อหา ไม่หยุดเงียบนานๆ	พูดค่อนข้างต่อเนื่อง, ติดขัดหรือมีสะดุดบ้างเล็กน้อย	พูดไม่ต่อเนื่อง, มีสะดุดบ่อยๆ, มีนิ่งเงียบไปนานๆ
16. คำควบกล้ำ / การออกเสียง ร-ล	ออกเสียงควบกล้ำ, ร-ล ถูกต้องเกิน 90 %	ออกเสียงควบกล้ำ, ร-ล ถูกต้องระหว่าง 60 - 90%	ออกเสียงควบกล้ำ, ร-ล ถูกต้องต่ำกว่า 60 %
17. การใช้ภาษาต่างประเทศ	ใช้เฉพาะศัพท์เทคนิคโดยอธิบายทุกคำ และใช้แต่คำที่ไม่มีคำแปลภาษาไทย หรือแปลไทยแล้วไม่เป็นที่รู้จัก	พูด(คำที่มีคำไทยอยู่แล้วหรือศัพท์เทคนิค)ปนอยู่บ้างเล็กน้อย บ้างครั้งไม่แปลหรือไม่อธิบายความหมาย	พูดติดปากอยู่ตลอด ทั้งที่มีคำไทยใช้ได้ หรือพูดแล้วไม่อธิบายความหมายหรือแปลเป็นภาษาไทยเลย
18. ปฏิกริยาของผู้ฟัง	ไม่มีการพูดคุยหรือลุกจากที่นั่ง, ให้ความสนใจตลอด	มีการพูดคุยหรือลุกจากที่นั่งบ้าง แต่ส่วนใหญ่สนใจฟัง	มีการพูดคุยหรือลุกจากที่นั่งตลอด, ไม่สนใจฟัง
19. การอ้างอิงแหล่งข้อมูล	ทุกครั้งที่ยกเอาข้อมูล, คำพูด หรือบทประพันธ์ของผู้อื่นมาก็แจ้งที่มาหรือต้นตอเสมอ	แจ้งที่มาหรือต้นตอของข้อมูล คำพูด หรือบทประพันธ์ที่ยกเอามาพูดได้เป็นส่วนใหญ่	ไม่แจ้งที่มาหรือต้นตอของข้อมูล, คำพูดหรือบทประพันธ์ที่ยกเอามาพูดเลย

ประเด็นสำคัญในการพิจารณาให้ผ่านบทที่ 10

- ใช้เวลาอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด คือ ไม่มากหรือน้อยเกินกว่าช่วงบวก-ลบ 1 นาทีของเวลาที่กำหนดให้
- ต้องไม่ใช่เรื่องเล่าแต่มีลักษณะของสุนทรพจน์ คือ สังเกตเห็นส่วนคำนำ เนื้อหา และสรุป ได้อย่างชัดเจน
- ต้องเลือกเอาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ฟังส่วนใหญ่ จนสามารถยกเป็นประเด็นที่นำมาปลุกใจได้ (หากเป็นเรื่องที่ไกลตัวหรือไม่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ฟัง ย่อมไม่อาจนำมาปลุกใจได้เพราะผู้ฟังจะไม่ให้ความสนใจ)
- สามารถปรับเปลี่ยนจิตใจของผู้ฟังให้รู้สึกโอนเอียงไปตามที่ผู้พูดต้องการได้ ซึ่งอาจสังเกตจาก...
 - ผู้ฟังตั้งใจฟังตลอดการพูด ไม่มีเสียงซุบซิบพูดคุยกันระหว่างผู้พูดๆ อยู่ที่แทนพูด และผู้ฟังมีปฏิกริยาสอดคล้องกับเนื้อหาที่ปลุกใจ เช่น ช่วงที่ต้องการให้อีกheim ผู้ฟังก็มีทำที่อีกheim, ช่วงที่ต้องการให้สะเทือนใจ ผู้ฟังก็มีทำที่สะเทือนใจไปด้วย เป็นต้น
 - แง่คิดหรือตัวอย่างที่ยกมาประกอบเป็นความจริงหรือเรื่องจริงที่ผู้ฟังส่วนใหญ่ไม่รู้อีกมาก่อน พอฟังแล้วเกิดความรู้สึกโอนเอียงและเห็นด้วยไปกับผู้พูด
 - หากเป็นเรื่องที่ต้องการชี้ให้เห็นทางสว่างให้กับผู้ที่กำลังมืดมน ก็สามารถทำให้ผู้ฟังเกิดความกระจ่างสดใสรื่นได้ หลังจากได้ฟังการพูดของผู้พูดแล้ว
- ต้องไม่เป็นการพูดแบบอ่านบทที่เขียนมาตลอดการพูด

ข้อสังเกต : บทที่ 7 มุ่งเน้นเปลี่ยนแปลงการกระทำให้ ทำ หรือ งดเว้นไม่ทำ บางสิ่งบางอย่าง แต่ในบทที่ 10 นี้จะมุ่งเน้นเปลี่ยนแปลง **สภาพจิตใจ** ให้เปลี่ยนไปจากที่เป็นอยู่